

дітей до запропонованого жанру. Результатом завершення процесу вивчення твору є його презентація на концерті батькам, вчителям, учням інших класів.

Висновок. Казки для дітей зі спадщини В. Сухомлинського є актуальними і сьогодні. Казка, як вважав педагог, – це крила для злету творчості, це вітер, що роздмухує вогник дитячої думки і мовлення. Без казки, без гри уяви дитина не може жити. Без казки навколишній світ перетворюється для неї у красиву, але намальовану на полотні картину, казка ж примушує цю картину ожити.

Авторський погляд на казки Сухомлинського демонструють автори, складаючи музичні ісценівки за їх мотивами, навчаючи сучасних школярів непроминущим цінностям – Любові, Добру і Красі. Універсальність музичних ісценівок полягає в можливості їх застосування в навчально-виховному процесі загальноосвітніх шкіл у межах різних програм викладання мистецтва.

(Див. вкладку «До нотного зошита»).

Стаття надійшла до редакції 22 серпня 2013 року

Школьник С., Бешпапошникова Т.

**Сказки Василия Сухомлинского
в музыкальном образовании
младших школьников**

Статья обосновывает целесообразность использования музыкальных сказок-инсценировок как художественно-эстетического средства в учебно-воспитательной работе в начальной школе на примере литературных произведений В. А. Сухомлинского, музыкально интерпретированных авторами в соответствии с особенностями восприятия и исполнения младшими школьниками.

Ключевые слова: музыкальная сказка-инсценировка, сказки Сухомлинского, уроки музыки, младшие школьники.

Shkolnik S., Beshpashnikova T.

**Vasil Sukhomlinski's fairy tales
in the music education of junior
schoolchildren**

In the article based the feasibility of using for musical tales-staging as artistically and aesthetic resources in teaching and educational work in the elementary school on an example of literary works by V. Sukhomlinski that musically interpreted by the authors in accordance with the peculiarities of perception and performance for junior schoolchildren.

Keywords: musical tale-staging, Sukhomlinski's fairy tales, music lessons, junior schoolchildren.

УДК 372.874

Наталія Сиротич,

викладач кафедри дошкільної освіти, Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка

ОБРАЗОТВОРЧИЙ КАЛЕЙДОСКОП

У статті пропонуються завдання, розроблені автором у межах програмового змісту курсу «Образотворче мистецтво». Запропоновані варіанти завдань допоможуть учням опанувати мистецькі поняття й набути практичних навичок, а вчителів урізноманітнити форми практичних завдань для учнів 2-го класу.

Ключові слова: уроки образотворчого мистецтва, 2-й клас, практичні завдання.

Оновлення змісту уроків образотворчого мистецтва відповідно до нових програм та навчально-методичне забезпечення курсу потребують від учителя швидкої орієнтації в матеріалі, уміння цікаво й ґрунтовно подати його учням і при цьому навчити другокласників азам образотворення – практичним прийомам роботи. Учителю, який має певний досвід, може успішно його використовувати, проте йому як творчій особистості завжди притаманне прагнення до новизни, до пошуку найкращих, найвлучніших завдань, які б були ще й надзвичайно цікавими для учнів, залучали їх до обміну думками, давали теми для колективних обговорень і дискусій.

Цікаві розробки завдань і уроків образотворчого мистецтва були представлені на сторінках журналу «Мистецтво та освіта» авторами Ж. Марчук, Н. Горюченко, І. Руденко, Г. Кузьменко, О. Калініченко.

Мета статті: запропонувати учителям-практикам різні варіанти художньо-творчих завдань, розроблених у межах змісту програми «Образотворче мистецтво» для 2-го класу.

Розроблені нами різноманітні варіанти допоможуть досвідченому вчителю й молодому колезі урізноманітнити уроки, створити умови для художньо-творчого самовираження кожного учня.

УРОК 1

Тема: Калейдоскоп вражень.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй те, що подарувало тобі найкращі літні враження.

Додаткові варіанти завдання:

1. Колективна композиція «Сонячне літо».

Пояснення. Учитель роздає кожному учневі три аркуші квадратної форми жовтого кольору. Кожна дитина повинна графічно зобразити на них події трьох місяців літніх канікул. У той час, як діти «малюють літо», учитель малює сонце. Для цього необхідно заздалегідь приготувати великий круг із жовтого картону та гуаші або фломастери, щоб намалювати сонцю усміхнене «обличчя».

Учитель прикріплює обличчя сонця до дошки, а навколо – промінчики-малюнки учнів – по три малюнки у промінчику.

2. Колективна композиція «Книга класу».

Пояснення. Учитель роздає кожному учневі аркуш формату А4, на якому вгорі надруковано: «Літо – це...», а внизу ім'я та прізвище учня. Завдання для дітей: дописати вислів «Літо – це...», давши власне, творче тлумачення цієї пори (наприклад, «літо – це море, морозиво, соки», «літо – це зустріч із бабусею» тощо). Після того, як усі учні виконають завдання, учитель зшиває усі сторінки разом та вміщує їх у тверду палітурку із написом, наприклад, «Літо 2-А» або «Літні канікули нашого 2-В».

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з різновидами графіки та живопису на прикладі репродукцій відповідних художніх творів.

Створення композиції на тему літніх вражень. Уявлення про способи виділення головного в композиції. Виконання всіма учнями малюнків на квадратному аркуші дозволить поєднати їх у колективну композицію «Калейдоскоп вражень», яку можна розмістити на стіні у класі.

Матеріали, інструменти. Улюблені художні матеріали; аркуш квадратної форми: білий або з кольорового паперу.

УРОК 2

Тема: Лісова галявина.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй лісову галявину та її господаря – могутнього дуба або господину – струнку ялину.

Додаткові варіанти завдання:

1. Малювання листя на деревах за допомогою поролонової губки.

Пояснення. Учні малюють стовбури та гілки дерев чорним фломастером, а листя ялини та дуба зображають за допомогою губки та гуаші. Для цього учителям

слід розрізати губки для миття посуду, кожную на 4 частини по ширині, і роздати учням. Кінчик губки (сухої!) учень вмочує в зелену гуаш, а потім легко натискає та відпускає губку на лініях гілок дерев, стараючись максимального відобразити ефект листяного покриву дуба та ялини.

2. Аплікація «Ялинка з ниток».

Пояснення. Учні малюють стовбур та гілки ялинки (вугілля або чорний фломастер) та дрібно нарізають у пластиковий стаканчик зелену нитку (бажано, вовняну). Після цього змащують клеєм ПВА поверхню гілок за допомогою пензля або ватної палички і посипають нарізаною ниткою, створюючи ефект живих ялинових голочок. Струсивши із аркуша зайві ниточки, що не приклеїлися, аплікацію залишають сохнути.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з твердими і м'якими графічними матеріалами та особливостями їх використання на прикладі репродукцій відповідних художніх творів.

Вправлення у проведенні ліній, що допоможуть зобразити різні дерева твердими й м'якими графічними матеріалами.

Створення композиції на тему лісу (свідомий вибір вертикального чи горизонтального аркуша). Передача характерної форми дерев. Уявлення про способи передачі простору.

Матеріали, інструменти. Вугілля або чорний фломастер; білий чи тонований папір.

УРОК 3

Тема: Свято урожаю.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй овочі, фрукти, ягоди, які побажаєш. Зобрази їх веселими чоловічками, які розважаються на святі урожаю.

Додаткові варіанти завдання:

Спільна композиція «Фрукти з фруктів».

Пояснення. Для кожної четвірки учнів учитель готує ватман формату А1, також перед уроком розрізає навпіл такі фрукти та овочі: яблуко, грушу, апельсин, цибулину та картоплину. Завдання учнів – наштампувати із овочів та фруктів спільну композицію, покривши розріз плодів гуашшю відповідного кольору. Коли фарба підсохне, учні можуть домалювати фруктам та овочам личка, зобразивши їх веселими чоловічками.

Дидактична мета та зміст роботи.

Розширення уявлень про виразальні можливості точки, лінії, штриха, плями на прикладі репродукцій художніх творів із зображенням плодів.

Вправлення у проведенні ліній, нанесенні штрихів (за формою), застосуванні точок у зображенні округлих форм, зокрема овочів, фруктів та ягід; накладання штри-

хів олівцями іншого кольору для утворення нових відтінків кольорів, зокрема в тінях.

Створення композиції з двох-трьох (за бажанням учня) плодів із образним вирішенням персонажів.

Матеріали, інструменти. Кольорові олівці; папір.

УРОК 4

Тема: Таємниці квіткових силуетів.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй силует улюбленої квітки. Спочатку уважно розглянь та спрости її форму.

Додаткові варіанти завдання:

1. Аплікація «Букет».

Пояснення. Учні з листівок та журналів вирізають квіти, а з кольорового паперу – вазу. Квіти наклеюють у формі букета (бажано, щоб квіти частково приклеювалися одна на одну) вгорі аркуша (формату А4), вазу – внизу так, щоб квіти були «поміщені у вазу». Після того, як аплікація підсохне, учні наводять чорним фломастером контури кожної квітки та вази.

2. Виготовлення силуетів квітів для тіньового театру.

Пояснення. Учитель роздає кожній малій групі учнів (у групі – 4 учні) силует квітки (на вибір учителя). Завдання учням: за допомогою чорного фломастера щільно зафарбувати квітку та вирізати її силует; у малій групі придумати діалог або сценку про квіти. Поки учні виконують завдання, учитель готує ширму та освітлення для тіньового театру. Учні розігрують діалоги та сценки за допомогою силуетів квітів.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство із силуетом (темним на світлому і світлим на темному) на прикладі зображень квітів (репродукцій живописних, графічних творів, а також фотографій для порівняння натуралістичного і силуетного зображень).

Створення силуетної композиції із зображенням квітів. Аналіз їх форми на предмет узагальнення і спрощення. Уявлення про встановлення рівноваги в композиції. Використання товстих круглих і плоских фломастерів для заповнення кольором великих площин і тонких фломастерів для контуру й деталей.

Матеріали, інструменти. Фломастери чорного кольору; папір.

УРОК 5

Тема: Чарівна палітра.

Практичне художньо-творче завдання. Створи композицію «Чарівна палітра» з різнокольорових акварельних плям.

Додаткові варіанти завдання:

Малювання методом «ляпкографії».

Пояснення. Учні згинають аркуш формату А4 навпіл по горизонталі. На внутрішню половинку аркуша ставлять різнокольорові акварельні ляпки, після чого іншою частиною аркуша накривають малюнок і «розпрасовують» рукою. Малюнок розгортають і намагаються розгледіти у ньому певний силует, контур якого можна навести фломастером.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з кольором як засобом виразності живопису на прикладі живописних творів, серед яких портрет, пейзаж, натюрморт, побутова сцена, виконаних олійними та акварельними фарбами (чітко виражено).

Уявлення про відтінки кольорів з демонстрацією начеркових прикладів. Створення довільної живописної композиції – палітри кольорів і відтінків. Повторення прийомів змішування акварельних фарб на палітрі.

Матеріали, інструменти. Акварельні фарби; папір; пензлі різної товщини, круглі та плоскі.

УРОК 6

Тема: Живописне яблуко.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй з натури яблуко, що сподобалося тобі своїм кольором.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з роботою художника-живописця, коли він створює картини з уяви, з пам'яті або з натури на прикладі відповідних творів.

Вправлення у створенні відтінків кольорів, нанесення мазків за формою яблук.

Виконання зображення яблука з натури. Добір відповідних кольорів і відтінків. Уявлення про власну і падаючу тень.

Матеріали, інструменти. Акварельні фарби; папір; пензлі різної товщини, круглі та плоскі.

Додаткові варіанти завдання:

Складання пазлу «Живописне яблуко».

Пояснення. Учитель готує для кожної малої групи учнів (у групі – 3 учні) кольоровий малюнок яблука, виконаний у техніці «живопис». Кожен малюнок учитель перед уроком розрізає на 20 частинок-пазлів. Завдання учнів – скласти яблучко і наклеїти його частинки у цілісний малюнок. За допомогою чорного фломастера відзначити на аплікації тень, за допомогою оранжевого – світло.

УРОК 7

Тема: Осінні кольори.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй букет осінніх квітів. Добери певні поєднання кольорів квіток: барвисті або теплі, чи холодні.

Додаткові варіанти завдання:

Спільна композиція «Квіти Герди».

Пояснення. Учитель пригадує з учнями зміст казки Г. К. Андерсена «Снігова королева» і пропонує уявити, що Герда несла Каю не троянду, а букет квітів. Кожному учневі учитель роздає аркуш із намальованим на ньому букетом із семи стеблинок та листя. Учням потрібно до кожного стебла домалювати квітку.

Перша квітка – квітка дощу, яка допомагала Герді у спеку.

Друга квітка – квітка сонця, яка допомогла Герді бачити уночі та висушувала сльози.

Третя, четверта, п'ята, шоста – квіти чотирьох пір року, упродовж яких Герда шукала Кая.

Сьома квітка – квітка любові, яка допомогла розтопити крижаний палац Снігової королеви.

Дидактична мета та зміст роботи.

Повторення понять про основні й похідні кольори. Знайомство з теплими та холодними кольорами на прикладі репродукцій живописних творів.

Вправління в зображенні пелюсток квітів різними художніми матеріалами.

Створення композиції з букетом квітів. Уявлення про виконання малюнка, починаючи від більших за розміром, простих форм з поступовим заповненням аркуша і деталізацією квіточок.

Матеріали, інструменти. Улюблені художні матеріали.

УРОК 8

Тема: Наближається зима.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй композицію «Зима настає». Зобрази осінні дерева, вкриті першим снігом.

Додаткові варіанти завдання:

Аплікація «Сніг».

Пояснення. Учні малюють зимовий пейзаж, не зображуючи снігу. Після виконання малюнка за допомогою ватної палички або пензля покривають клеєм ПВА ті місця, на яких має бути сніг. Покривають клей шматочками вати або ватних косметичних дисків.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття творів живопису, де зображено перший сніг, настання зими. Уявлення про кольори без барвника – білий, чорний, сірий.

Вправління у створенні відтінків сірого кольору.

Зображення поступових змін осінніх кольорів природи (жовтого, оранжевого, червоного) на зимові (сірий, чорний та білий).

Матеріали, інструменти. Гуашеві фарби; папір; пензлі різної товщини.

УРОК 9

Тема: Лісовичок-чарівник.

Практичне художньо-творче завдання. Створи скульптуру «Лісовичок-чарівник».

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з творами круглої скульптури та рельєфом на прикладах відповідних ілюстрацій.

Використання природних матеріалів у творах скульптури, зокрема для створення виразного художнього образу казкового персонажа. За потреби – застосування кольорового паперу, а також ниток, клею, пластиліну для з'єднання окремих частин скульптури.

Матеріали, інструменти. Природні матеріали: гілки та кора дерев, мох, шишки тощо.

УРОК 10

Тема: Красуня черепаха.

Практичне художньо-творче завдання. Виліпи красуню черепаху та прикрась її панцир фактурою.

Додаткові варіанти завдання:

Виготовлення незвичайної фактури.

Пояснення. Учитель пропонує учням прикрасити панцир черепахи фактурою за допомогою:

- * ковпачків від фломастера;
- * пластикових виделок;
- * сірничків;
- * монет.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з фактурою, її роллю у створенні реалістичного та декоративного об'ємного зображення.

Вправління у способах нанесення фактури.

Ліплення черепахи: виготовлення окремих частин та їх з'єднання. Нанесення декоративної фактури.

Матеріали, інструменти. Пластилін; стеки.

УРОК 11

Тема: Золота рибка.

Практичне художньо-творче завдання. Виконай рельєфне зображення золотої рибки.

Додаткові варіанти завдання:

Прикрашання рельєфу «Золота рибка».

Пояснення. Учитель пропонує прикрасити рельєфне зображення рибки. Учні мають змогу прикрасити луску рибки за допомогою втискання у пластилін пайєток чи намистинок.

Дидактична мета та зміст роботи.

Порівняння творів живопису, графіки, а також скульптури (круглої та рельєфу), виконаних з різних матеріалів

на прикладі зображення риби (натуралістичного та образного).

Підготовка основи для рельєфу.

Створення зображення золотої риби у рельєфі.

Матеріали, інструменти. Пластилін; стеки; картон для основи рельєфу.

УРОК 12

Тема: Чарівний будиночок.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй будиночок, де мешкає чарівниця Гармонія.

Додаткові варіанти завдання:

1. Виготовлення меблів із сірникових коробок.

Пояснення. Учні приносять із дому порожні сірникові коробки (10–15 штук) і за допомогою клею ПВА склеюють їх, формуючи меблі (стілець, диван, тумбочка, ліжка, столик тощо). Після того, як клей висохне, меблі можна розфарбувати гуашшю та прикрасити матеріалами для декору.

2. Аплікація «Багатоповерхівки».

Пояснення. Учитель роздає кожній малій групі (4 учні в групі) моток наклейок-цінників та ватман А2 формату. Завдання – спроектувати вулицю багатоповерхівок, зводячи будинки із цеглинок-цінників.

3. Спільна композиція «Кімната».

Пояснення. Учитель роздає кожній малій групі (4 учні в групі) 4 аркуші картону: на одному аркуші посередині внизу намальований диван, на другому – посередині аркуша – вікно, на третьому – у лівому кутку шафа-купе, на четвертому – у правому кутку тумба із телевізором. Завдання для учнів: домалювати на кожному з аркушів меблі, картини, килими тощо; склеїти усі чотири аркуші малюнками всередину за допомогою скотчу, тобто створити кімнату.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з мистецтвом архітектури та творчістю архітектора на прикладі художніх творів. Складові частини та декор будинку.

Зображення казкового будиночка (основної форми та частин), вибір декору. Використання виразних можливостей фломастерів різної товщини.

Матеріали, інструменти. Кольорові фломастери (плоскі, круглі; тонкі, товсті); папір.

УРОК 13

Тема: Місто митців.

Практичне художньо-творче завдання. Зобразити місто у країні Образотворчого мистецтва, де живуть митці.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з живописними творами, де зображено місто. Уявлення про способи передачі простору (розміри об'єктів на передньому і дальньому плані, їх різна чіткість, прийом загороджування).

Зображення міста за допомогою силуету.

Матеріали, інструменти. Тонований, кольоровий, чорний та сірий папір; ножиці; клей.

УРОК 14

Тема: Новорічний сувенір.

Практичне художньо-творче завдання. Створи новорічний сувенір із зображенням тваринки, що стане традиційним символом наступного року.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з декором та творами декоративно-прикладного мистецтва, роллю орнаменту в оздобленні побутових виробів, іграшок.

Створення художнього образу тварини – традиційного новорічного сувеніра-символу наступного року. Доцільне застосування декору.

Матеріали, інструменти. На вибір: гуаш, пензлі; кольоровий папір, різнофактурні матеріали, ножиці, клей; пластилін, солоне тісто.

УРОК 15

Тема: Чудова ялинка.

Практичне художньо-творче завдання. Виготов власноруч новорічну ялинку та прикрась її.

Додаткові варіанти завдання:

Сувенір «Ялинка із «дошкику».

Пояснення. Учитель роздає кожному учневі конус із картону. Завдання для учнів: обклеїти конус двостороннім скотчем та навколо конуса поступово, щільно, згори вниз обмотати конус зеленим дощиком. Потім приклеїти зверху на дощик іграшки-намистинки.

Дидактична мета та зміст роботи.

Залучення учнів до збереження лісів через виготовлення новорічної ялинки власними руками (на прикладі фотографій ялинок з різних матеріалів).

Уявлення про симетрію на основі будови ялинки, де стовбур розглядається як вісь симетрії.

Матеріали, інструменти. Різноманітні матеріали для новорічної ялинки.

УРОК 16

Тема: Перевір себе.

Дидактична мета та зміст роботи.

Повторення та перевірка вивченого в I семестрі.

УРОК 17

Тема: Зимові розваги.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй зимові розваги дітей.

Додаткові варіанти завдання:

Фантастичний малюнок.

Пояснення. Учитель пропонує учням на вибір наступні теми для малювання:

- * сніговий пейзаж у Країні Солодощів;
- * санки для Русалоньки;
- * лижі для мурашок;
- * ковзани для слона.

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з вертикальним і горизонтальним форматом на прикладі творів живопису на сюжети зимових розваг дітей.

Зображення зимових розваг дітей. Добір відповідно до задуму вертикального або горизонтального формату та розміру зображення.

Матеріали, інструменти. Гуашеві фарби; білий і тонований папір; пензлі різної товщини.

УРОК 18

Тема: Мистецькі захоплення дітей.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй дитину за мистецьким заняттям.

Додаткові варіанти завдання:

Аплікація «Мистецький кошик».

Пояснення. Учитель роздає кожній малій групі (5 учнів в групі) малюнки, що відповідають професії музиканта, художника, спортсмена (музичні інструменти, спортивний інвентар, художні матеріали) та ватман формату А2. Завдання для учнів: вирізати з кольорового паперу три кошики різних кольорів та приклеїти їх на ватман, підписавши «Кошик музиканта», «Кошик художника», «Кошик спортсмена»; вирізати малюнки, які роздав учитель, та «поскладати» їх у відповідні кошики (приклеїти за допомогою клею-олівця).

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття творів живопису із зображенням занять дітей різними видами мистецтва. Знайомство з пропорціями фігури дитини.

Зображення дитини за улюбленим мистецьким заняттям: під час малювання, співу, танцю та гри на музичних інструментах тощо.

Матеріали, інструменти. Кольорові фломастери різної товщини.

УРОК 19

Тема: Таємниці композиції.

Практичне художньо-творче завдання. Створи врівноважену композицію «Найсмачніші цукерки».

Додаткові варіанти завдання:

Спільна «Солодна композиція»

Пояснення. Учитель пропонує малим групам учнів створити спільні композиції-аплікації на теми «Букет із цукерок», «Цукеркова злива», «Цукеркове місто».

Дидактична мета та зміст роботи.

Повторення поняття композиція. Уявлення про врівноважену композицію на прикладі натюрморту і пейзажів.

Пошук найкращого варіанту врівноваженої композиції із вирізаних з паперу зображень цукерок різного розміру та форми шляхом їхнього пересування по аркушу.

Матеріали, інструменти. Кольоровий папір; ножиці; клей.

УРОК 20

Тема: Сонце – господар неба.

Практичне художньо-творче завдання. Створи композицію – «Сонце – господар неба», де воно буде центром композиції.

Додаткові варіанти завдання:

Колективна аплікація «Сонце».

Пояснення. Учитель пропонує учням створити спільну аплікацію «Сонце», використовуючи замість променів атласні стрічки (кожен учень вибирає свій улюблений колір стрічки та прикріплює за допомогою скотчу до спільного «Сонечка») або частинки стружки з олівця (приклеюється обережно до ватмана за допомогою клею ПВА).

Дидактична мета та зміст роботи.

Уявлення про центр композиції. Способи формування центра композиції на прикладі творів живопису та відповідних методичних рисунків-сchem, що наочно їх ілюструють.

Створення аплікації, в якій сонце є центром композиції. Врахування особливостей розміщення на вертикальному і горизонтальному форматі.

Матеріали, інструменти. Кольоровий папір; ножиці; клей.

УРОК 21

Тема: Пригоди вітерця.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй пригоди вітерця в лісі. На одній половині аркуша намалюй ліс, коли вітер відпочиває, а на другій – коли бешкетує.

Дидактична мета та зміст роботи.

Порівняння композицій, в яких передано природу в спокої (у безвітряну погоду), а також у русі під дією вітру на прикладі живописних і графічних творів. Вправлення в передачі лініями руху трав, гілок під час вітру.

Зображення однієї й тієї ж картини природи (лісової галявини) у безвітряну та вітряну погоду.

Матеріали, інструменти. Графітні олівці; папір; гумка.

УРОК 22

Тема: Смачний десерт.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй улюблені фрукти.

Додаткові варіанти завдання:

Можна використати техніку «штампування фруктами» (див. тему № 3 «Свято урожаю»).

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з особливостями розміщення предметів у натюрморті на прикладі творів живопису (візуальне зменшення розмірів предметів із віддаленням від спостерігача; загороджування віддалених предметів ближчими; розміщення на аркуші ближчих предметів нижче, дальніх – вище).

Зображення кількох фруктів, їх розміщення на площині стола.

Матеріали, інструменти. Гуашеві фарби; папір; пензлі різної товщини.

УРОК 23

Тема: Квіти на підвіконні.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй симетричну або асиметричну композицію «Квіти на підвіконні».

Додаткові варіанти завдання:

Аплікація «Підвіконня моєї мрії».

Пояснення. Учитель роздає кожному учневі аркуш із малюнком вікна й підвіконня та шаблон квіткового горщика. Завдання: обмалювати під шаблон на різнокольоровому папері контури горщиків, вирізати їх та приклеїти до аркуша з вікном – «поставити» горщики на підвіконня (горщики також можуть бути підвісними). Використовуючи наклейки квітів та метеликів (які учні мали купити заздалегідь), «посадити» у горщики квіти та, за бажанням, прикрасити все метеликами-наклейками.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття графічних, декоративних, живописних творів із зображенням квітів на підвіконні. Уявлення про симетричну та асиметричну композицію на прикладі картин.

Зображення вазона з кімнатними рослинами або вази з квітами на підвіконні (виконання асиметричної або симетричної композиції).

Матеріали, інструменти. Кольорові олівці або фломастери.

УРОК 24

Тема: Знайомство з колоритом.

Практичне художньо-творче завдання. Розділи аркуш на чотири квадрати й добери в кожному з них колорит однієї з пір року.

Додаткові варіанти завдання:

1. Малюнок «Серця пір року».

Пояснення. Учитель роздає кожному учневі аркуш, розділений на чотири квадрати. У кожному квадраті намальоване велике серце. Завдання: розфарбувати кожне із сердець так, щоб перше можна було назвати серцем зими, друге – серцем весни, третє – серцем літа, четверте – серцем осені (у серцях також можна промальовувати пейзажі).

2. Малюнок «Будиночки пір року».

Пояснення. Учитель роздає кожному учневі аркуш, розділений на чотири квадрати. У кожному квадраті намальований будиночок. Завдання: розфарбувати кожен будиночок так, щоб перший можна було назвати будиночком зими, другий – будиночком весни, третій – будиночком літа, четвертий – будиночком осені.

3. Аплікація «Віночки пір року».

Пояснення. Учитель роздає кожній малій групі (у групі – 4 учні) аркуші із малюнками віночків (без стрічок). Завдання: розфарбувати кожен віночок так, щоб перший можна було назвати віночком зими, другий – віночком весни, третій – віночком літа, четвертий – віночком осені. Також за допомогою двостороннього скотчу або клею ПВА приклеїти до віночка стрічки із кольорового паперу (також відповідно до кольорів пір року).

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з колоритом на прикладі живописних пейзажів із зображенням різних пір року. Порівняння картин за кольорами, що в них переважають.

Вправлення у створенні відтінків кольорів.

Створення колориту кожної пори року. Поєднання робіт у чотири колективні композиції із подібним колоритом: «Зима», «Весна», «Літо», «Осінь».

Матеріали, інструменти. Аквапельні фарби; папір; пензлі різної товщини, круглі та плоскі.

УРОК 25

Тема: Весна прийшла.

Практичне художньо-творче завдання. Створи зображення того, що, на твою думку, свідчить про прихід весни.

Додаткові варіанти завдання:

Підсніжник із гарбузового насіння.

Пояснення. Учитель показує учням візрєць ліплення підсніжника із пластиліну. Замість пелюсточок пропонує вставити в «голівку» підсніжника гарбузове насіння.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття весняних живописних пейзажів. Уявлення про повітряну перспективу.

Створення зображення весняних деревця, квітки, тваринки, пташки, хмаринки, сонечка (за бажанням).

Виконання колективного панно-колажу «Весна прийшла».

Матеріали, інструменти. Художні матеріали на вибір учнів.

УРОК 26

Тема: Кішка з мишкою помирилися.

Практичне художньо-творче завдання. Виліпи кішку або мишку.

Додаткові варіанти завдання:

Клубочок для киці.

Пояснення. Учитель пропонує учням витиснути солоне тісто через шприц (без голки!) та з ниточки, яка вийшла, скрутити клубочок для киці.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття графічних, декоративних, живописних, скульптурних творів із зображенням kota і миші та порівняння їх за засобами виразності. Уявлення про будову, пропорції тварин.

Ліплення kota або миші способом поєднання окремих частин в одне ціле. У колективній роботі добір пар кішки з мишкою, які найбільше підходять одне одному за розміром, кольором.

Матеріали, інструменти. Пластилін, солоне тісто, стеки.

УРОК 27

Тема: Африканські мандри.

Практичне художньо-творче завдання. Виліпи африканську тварину, яка тобі найбільше подобається. Спробуй зобразити її у спокої або русі.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття творів скульптури із зображенням африканських тварин. Порівняння їх за формою, а також у спокої та русі.

Ліплення тварини способом поєднання окремих частин в одне ціле та витягуванням чи сплюсненням форми. Спроба зобразити тварину в спокої або русі. Поєднання тварин у колективній композиції «Веселий зоопарк».

Матеріали, інструменти. Пластилін; стеки.

УРОК 28

Тема: Птахи навесні.

Практичне художньо-творче завдання. Створи рельєфне зображення птаха або рослини.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття декоративних творів, круглої скульптури та рельєфу із зображенням птахів. Характерні ознаки форми птахів. Спрощення форми птахів і рослин.

Створення рельєфу на картоні квадратної або прямокутної форми, що дозволить поєднати зображення в колективній композиції «Птахи у весняну пору».

Матеріали, інструменти. Пластилін; стеки; картон.

УРОК 29

Тема: Веселий коник.

Практичне художньо-творче завдання. Виліпи веселого коника з глини та красиво його розмалюй.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття декоративних, живописних творів із зображенням іграшок, зокрема тварин, виготовлених з різних матеріалів та по-різному декорованих.

Ліплення іграшкового коника, прикрашання його декором.

Матеріали, інструменти. Глина, солоне тісто, пластилін; стеки; гуаш, пензлі.

УРОК 30

Тема: Великодні писанки

Практичне художньо-творче завдання. Намалюй писанку, прикрась її прадавніми візерунками.

Додаткові варіанти завдання:

Писанка із надувної кульки.

Пояснення. Учитель пропонує кожному учневі надути білу кульку, міцно зав'язати ниткою та обережно (щоб не луснула) за допомогою різнокольорових фломастерів розфарбувати кульку так, щоб вона стала схожою на писанку.

Дидактична мета та зміст роботи.

Порівняння великодніх писанок за кольорами та візерунками. Знайомство з прадавніми узорами, якими розмальовували писанки.

Зображення писанки, розмальовування її традиційними візерунками.

Матеріали, інструменти. Гуашеві фарби; папір; пензлі різної товщини.

УРОК 31

Тема: Секрети орнаменту.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюйте рослинний або геометричний орнамент.

Додаткові варіанти завдання:

1. Аплікація «Оздоблення казки».

Пояснення. Учитель роздає кожному учневі аркуш із малюнком (дівчатам – аркуші із малюнком карети Попелюшки, хлопцям – із малюнком лицарських обладунків). Завдання: прикрасити малюнки за допомогою орнаменту (дівчатам – рослинного, хлопцям – геометричного).

2. Прикрашання посуду.

Пояснення. Учитель пропонує учням прикрасити посуд, який вони приготували заздалегідь (чашка, блюдо) рослинним орнаментом із серветки у техніці «декупаж».

Дидактична мета та зміст роботи.

Знайомство з рослинним і геометричним орнаментами на прикладі виробів декоративно-прикладного мистецтва. Стилізація рослин.

Створення рослинного або геометричного орнаменту. Контроль за ритмічним чергуванням однакових елементів.

Матеріали, інструменти. Кольорові олівці або фломастери; папір.

УРОК 32

Тема: Фантастичний звір.

Практичне художньо-творче завдання. Намалюйте фантастичного звіра в середовищі, яке його оточує.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття декоративних, живописних творів мистецтва, де зображено фантастичних тварин.

Зображення фантастичного звіра серед природи.

Вибір формату, в якому зображення буде найкраще розташовано. Свідомий вибір учнем необхідних кольорів та декору.

Матеріали, інструменти. Акварельні або гуашеві фарби; пензлі різної товщини.

УРОК 33

Тема: Квітова галявина.

Практичне художньо-творче завдання. Створи декоративну квітку.

Додаткові варіанти завдання:

Аплікація «Казкові квіти».

Пояснення. Учитель пропонує дітям виготовити аплікацію, використовуючи гофрований папір, шматочки тканини, квіти із гербарію та папір для квілінгу.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття декоративних, декоративно-прикладних, живописних творів мистецтва, де зображено квіти.

Звертання уваги на симетричну будову квітів і листя рослин.

Використання різних способів згортання паперу та вирізування з нього оригінальних форм.

Створення декоративних квітів і листя з паперу. Поєднання виготовлених квітів у колективному панно «Квітова галявина».

Матеріали, інструменти. Кольоровий картон, папір; ножиці; клей.

УРОК 34

Тема: Перевір себе.

Дидактична мета та зміст роботи.

Повторення та перевірка вивченого в II семестрі.

УРОК 35

Тема: Зустрічаємося з літом.

Практичне художньо-творче завдання. Завдання на літо.

Дидактична мета та зміст роботи.

Сприйняття живописних творів із зображенням різних краєвидів. Аналіз кольорів та відтінків, які переважають у природі рідного краю влітку.

Отже, завдяки використанню запропонованих художньо-творчих завдань учитель матиме змогу урізноманітнювати діяльність учнів на уроках, ознайомити їх з новими художніми техніками і таким чином стимулювати творчу активність другокласників.

(Див. третю стор. кольорової вкладки).

Стаття надійшла до редакції 22 серпня 2013 року

Сиротич Н. Изобразительный калейдоскоп

В статье предлагаются задания, разработанные в рамках программного содержания курса «Изобразительное искусство». Предложенные варианты помогут ученикам освоить понятия и приобрести практические навыки, а учителю – разнообразить формы практических заданий для учеников 2-го класса.

Ключевые слова: уроки изобразительного искусства, 2-й класс, практические задания.

Sirotych N. Fine art kaleidoscope

The article offered tasks that developed in the limits of software course «Fine arts». The proposed options will help pupils to mastering the notions and get practical skills. For teachers will assist to diversify the forms of practical tasks for the pupils of the 2nd form.

Keywords: art lessons, 2nd form, practical tasks.